

GALATZÓ

Revista cultural de Puigpunyent i Galilea

Nº1 - juny 86

GALATZÓ

PUBLICACIO MENSUAL
Depòsit Legal PM 431/86

EDITA: GRUP S'ARBRE

DIRIGEIXEN:

M. Mora S. Verger

B. Pérez B. Frau

M.A. Ferrer M. Monjo

COL·LABOREN:

V.R. D'Ayreflor

M. Morey

C. Jover

C. González

N. Gomis

A. Betti

P. Martorell

A. Ginard

R. Ramon

SECCIO ESPORTIVA:

P. Martorell

T. Morey

ADMINISTRADOR:

M. Matas

EJEMPLAR 125 pts

SUBSCRIPTORS 100

IMPRIMEIX:

"Apòstol y Civilizador"
(Petra)

Dels articles publicats en
aquesta revista sols en són
responsables els seus
autors.

juny 86

EDITORIAL

„ES TERME SE DESPERT..“

Així se titulava es full informatiu publicat dia 29 de març com a resum de ses activitats desenvolupades pel GRUP "S'ARBRE" i de ses que voldria que se posassin en marxa per es bé d'aquest poble i per a totes ses persones amb inquietuds culturals.

Se comentava que això no era cap invent, que era necessari fer-hi feina i tenir interès individualment i en grup, creant seccions o branques independents unes de ses altres, dirigides per una persona per a cada cas. Aquestes persones són aquí, però han de lluitar com altres vegades ja ho han fet.

Gràcies a aquesta lluita en aquest moment podem disfrutar de: GRUP EXCURSIONISTA, ESCOLA DE BOLEROS, ESCOLA DE MUSICA, REVISTA MENSUAL DEL TERME, I ESTOL D'APICULTURA.

Es grup "S'Arbre" agrair a totes ses persones, delegats, subscriptors i consell de redacció que hagim fet possible la nostra revista "GALATZÓ".

La Redacció

la portada d'aquest mes

Pertany a um racó de Son Bru,
típic, de casetes escalonades
de muntanya.

La revista Galatzó saluda totes les altres publicacions de la Part Forana i a totes les persones que les fan possibles.

Parròquia i

DEMOGRAFIA

DEFUNCIONS:

Dia 16 de Maig morí a Puigpunyent el senyor Bartomeu Ferrà Morey àlias Mestre Tomeu de sa casa nova.

Al cel sia

CONFIRMACIONS.

A Esporles dia 10 de Maig es varen Confirmar a la religió Catòlica els següents veïnats de Puigpunyent:

Ant^o Arbós; P.J. Arbós; Magd^a Bauzà; Guillem Bauzà; Joan Bauzà; Ant^o Betti; Maria Fiol; Vicens Fiol; Isabel Mª Font; Mª Magd^a Font; Pere Frau; Gabriel Frau; Franc^a Frau; Miquel Font; Seb^a Font; Gabriel Frau; Franc^a Frau; Pau Giménez; Ant^o Ginard; Nadal Gomis; Ant^o Gomis; Josep Martorell; Jaume Martorell; Joana Mª Matas; Aina Mª Matas; Joana Mª Moragues; Lluís Palmer; Miquel Palmer; Mª J. Ramis de Ayreflor; Salvador Ramón; Joan Ripoll; Cati Sampol; Jordi Sureda; Bartomeu Sureda; Ant^o Martorell; Bartomeu Martorell; Marg^a Martorell; Gabriel Ginard; Mª Magd^a Monjo; Josep Ramón; Francesc Morey; Miquel Font Balaguer, i Maria Bauzà.

NOCES:

Josep Ramón Marqués amb Joana Mª Company Barceló a Galilèa dia 24 de Maig.

Miquel Sastre Ferrà amb Maria Ribas Betti a Sant Joan dia 24 de Maig.

Felip Arquero Vinuesa amb Francesca Ferrà Ferrà a Puigpunyent dia 26 de Maig.

Miquel Ramón Matas amb Antònia Arbós Martorell a Puigpunyent dia 14 de Juny.

PRIMERA COMUNIO

Dia 11 de Maig a Puigpunyent Combregaren:

- Margalida Barceló Balaguer
- Gaspar Moragues Palmer
- Mª Magdalena Moragues Palmer
- Margalida Marqués Martorell
- Miquel Marqués Martorell
- Francesca Matas Pons

Casa de la vila

EXTRACTE DEL PLE DE L'AJUNTAMENT EN SESSIO ORDINARIA DEL DIA 4.06.86.

Entre altres, aquets són els punts més interessants.

- S'Autoritza el pas dels vehicles per aquest municipi a la Prova Automovilística per al dia 14 i 15 d'aquest mes que organitza la "Escudaria TR-Balear"
- S'Aprova, per unanimitat, concedir un ajud de 220.154 pts, al capellà de Galilèa, Gabries Pàrez Alsina, per l'instal·lació de 4 Torres metàliques de corrent elèctrica per il·luminar el camp de Futbol, propietat de la Parròquia. Ara bé condicionant a que durant 20 anys, l'esmentat camp estarà destinat a l'ús públic en general.
- Possibilitat d'adquirir uns terrenys, que segons estudis realitzats, es podrien fer uns sondjos per a trobar-hi aigua; tal vegada per altres usos municipals.

PANADERIA · PASTISSERIA

VIDAL

David Palacios

ELABORACIÓ
PRÒPIA

SERVEI A: CALVIA i STA. PONSA

PUIGPUNYENT | Cl. Traveña n.º 26 | Tel. 61 42 05

Xerrades des Banc des Pont

-Tòfol!, Tòfol!
 -Uep Llorenç! com te trobes?
 -I d'aquella manera.
 -Ja ho pots dir.
 -Seu una estona, home.
 -I tant m'has pregat! Quina ombre més bona que fa aquí damunt es Pont, amb sa calor que fa aquests dies, això és una meravella.
 -Què?, I què comptes?
 -Ja ho veus, acab d'anar a cas ferrer perquè em faci un pany per tancar es motoret.
 -I això?
 -Jo no tenc costum de tancar-lo, però a Puigpunyent, darrerament passen coses molt rares.
 -Però Tòfol, qui s'en voldrà dur aquets quatre ferros que tens tu?
 -Sí, quatre ferros però no vaig a peu.
 Sabies que s'altre dia quasi s'enduen es cotxe d'en Miquel Llabrés?
 -I qui?
 -Ah! Qui sap!, per ventura els mateixos que fa dues vegades prenen sa benzina a en Guillem Bauzà, o els que s'endugueren es ràdio-cassette des 600 d'en Tomeu Martorell.
 -Bé, mentre només peguin pels vehicles en cara anirem...

-No, ell també entren per ses cases, com a Palma, tu, i després diuen que no ens modernitzam!
 -I ara què em dius?
 -El que sents. S'altre dia entraren a Can Vicenç Ginard.
 -Que s'endugueren molt?
 -No ho sé, però diuen que els doblers els tenien preparats en una llibreta des banc.
 -Ja ho val!
 -No, i també entraren a Ca Ses Monjes.
 -Verge Santíssima!
 -Na Pixeris diu que diuen que fou una gitana...
 -Na Pixeris! Fa anys que no la veig!
 -No la coneixeries! la pobra ha decaigut molt, ja no som el que érem!
 -Res, vaig a tancar els porcs, no sia cosa que qualcú faci matances!

NOTICIES

El nostre company i col.laborador del grup S'Arbre, Antoni Gomis, ha sofert una lesió dins un ull, per això durant un cert temps, fou privat de sortir del quarter on fa el servei. Desde aquí, esperam la seva ràpida recuperació.

L'APA i l'ESCOLA tenen previst disfrutar la festa de fi de curs el proper 21 de Juny.

Procurau esser-hi de vers les sis de l'horabaixa. Hi haurà menjar per els nins.

L'Ajuntament de Puigpunyent ha aconseguit per part del Consell, la concessió d'una biblioteca, que tanta falta feia el nostre poble. Enhorabona!

supermercat

GALATZÓ

CARNICERIA, CHARCUTARIA i MERCERIA
 Tel: 614315. Servici a domicili.

ALTRES NOTICIES

INAUGURACIO

Divendres dia 19 de maig, fou inaugurat el magatzem d'en Baltasar Alomar, és a dir les típiques "Cotxeries".

Així ja tenim dos supermercats al poble; esperem que el que no hi hagi a un el trobem a l'altre.

GRUP REURE

El grup d'esplai de Ciutat s'ha posat en contacte amb alguns dels nostres joves, per coordinar l'ensenyament a els nostres nins petits, perquè aprofitin el temps lliure. Aquets joves són en Tolo Morey, na Sofia Pérez i na Francisca Morey, que han format el grup REURE. Anim i endavant!

"L'amo Antoni"

Em vaig trobar en es planet amb l'amo Antoni, i li vaig dir:

"L'amo Antoni, i com anam?".

R- "Què és estat?".

P- "Voldria parlar amb vós i conversar de ses coses d'aquest poble."

R- "Amb jo?, i vós qui sou?"

"Uh que vendrà a viure per aquí".

"Ui, ui, Mare de Déu..." (remena es cap i fa carusses).

P- "Què és estat, o vos sap greu?" R- "Depèn..."

P- "I ara què deis! Com és això?"

R- "Com és? Està ben clar que segons quina classe de gent no hi té cap feina per aquí!"

"Bono, ja m'ho haviem dit que éreu un poc maleit

"Sempre que faci falta. I parlant de tot, què és lo que voleu, tant de demanar! Procurau fer via que fris".

"Bé. Procuraré no enredar-vos massa".

P- "D'om sou, l'amo Antoni?"

R- "D'aquí i d'alla, un poc de pertot".

P- "Com és això?"

R- "Ai, filllet meu, quan tenguis tants d'anys com jo ho entendràs".

"No m'heu d'embullar.

"Segueix, segueix i no t'enredis".

"Vos volia dir que totes ses coses que me conteu les podriem publicar a una revista que estam fent".

"Ha, ha! ja me n'havien parlat d'aquesta notícia.

P- I veiam. Escoltau. De veres que escriureu tot lo que jo vos conti?".

R- "Ben segur que sí. Sempre que lo que mos conteu no sigui cap atac personal o qualche mentida".

"Calla. Calla. Bé, que te puc parlar de tu?".

"Sí"

"Ja m'agrada. I quan podem començar?".

"Ja hem començat. Però que no éreu vós que tenieu pressa!".

"Sí, però m'expliques unes coses que crec que valen la pena d'escoltar, i es temps és des qui el saben aprofitar i ni torna ni el poden comprar".

"Ja estic conten. Bé, l'amo Antoni. Adéu siau i fins es mes que ve".

"Adéu, filllet meu, i veni'm a veure una altra vegada".

S'enfila per la serra mallorquina una cresta de gall de pedra dura i en la punta més alta s'endevina el Galatzó que a prop del cel s'atura. A baix hi ha un poblet sense metzina d'un bíblic nom, d'essència que perdura i cases que embelleix la perla fina d'una església amb una Verge pura. Aquí es troba la pau tan desitjada amb aire pur i alè de primavera lluny de Ciutat que gran desfici dona. El nom de Galilea ben amada, amb brots de pi, de mata i d'olivera mereix el do gentil d'una corona.

A. Vidal Isern

SENSE METGE No és que volguem començar plorant, però en un poble amb tants de vells com el nostre és inconcebible que el metge no hi visiti ni un sol dia. El Batle mos ha dit:

"El tema de la solució mèdica per a Galilea és trobar, com a mesura provisional, un mitjà de transport perquè la persona que necessiti visitar el metge, dos pics per setmana, pugui anar i venir de Puigpunyent de forma gratuïta. Això està a punt de quedar resolt.

També estam mirant de que el metge pugui ésser localitzat personalment a través del telèfon. Això necessita un estudi més minuciós, és més costós, però hi estam damunt".

Melania Elías Abad
Médico sustituto

¿Por qué habiendo en Galilea tantos jubilados el médico no viene a pasar visita como antes lo estaba haciendo?

- No sé el motivo exacto; lo único que parece ser es que existe un problema entre Ayuntamiento y médico.

¿De quién ha recibido órdenes de no pasar la visita en Galilea?

- No he recibido órdenes, pero como yo estoy en sustitución tengo que seguir los acuerdos que tengan entre ellos.

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

GALILEA.

En aquest mes de juny quan ja s'albira l'anyada serà bona o l'hivern qui ve haurem de fer els comptes, enguany grana a Puigpnt i Galilea amb la re florida de la revista "Galatzó". Una revista que a molts de nosal ens recorda bells anys de la nostra infància.

Avui, ja adults, agraïm que Galilea hi té un lloc per deixar-hi constància del nostre batec com a poble, perquè ens ajudi a conèixer-nos millor, perquè els qui tinguin la dèria literària puguin fer entre nosaltres les primer volades.

El tòpic diu del nostre poble que hi ha'anar aferrats de dos en dos; voldríem que "Galatzó" unís moltes mans galilees i puigpnyentines en una gran teringa perquè dins l'encís del nostre paisatge es congriés el tre d'una gent que sap conviure.

¿Hasta cuándo va a durar la sustitución que Vd. realiza?

- Ojalá lo supiera; pero a mí me van dando los contratos mes a mes; por consiguiente, hasta que empieza otro mes no sé si continuo, lo que sí es cierto que la sustitución es por baja y las bajas se acaban algún día.

ASSOCIACIO DE VEINATS Davant problemes com el del metge, telèfons i d'altres es veu més necessària que mai la formació d'una associació de veïnats. Ja es donen passes.

"En es Serralet Vermell hi tenc de parar sendera, perquè s'amor verdadera habita dins So'n Cortell".

Glosa popular

CAPBUITADA Tots hem estat preocupats per la freqüència amb què es produeixen robatoris, entrades a cases i altres endemeses en el nostre pacífic poble. La guàrdia civil ha descobert els autors de l'entrada a vèries cases; esperem que aquesta capbuitada d'adolescència serveixi de toc d'atenció per a pares i educadors. ¿Quin model de societat afavorim?

TELEFON DE LUXE Diuen que la Telefònica és de les empreses de més avançada, de futur, del país. Aquí ens posam les mans al cap si aquest és el futur. Mentre a qualsevol poble o ciutat amb 15.000 h. podem posar un telèfon per qualsevol capritxada, aquí els nostres padrins, que viuen tots sols i necessiten tenir un telèfon a mà per cridar els seus, han hagut de pagar més de 100.000 h. ¡Això es diu sensibilitat social!

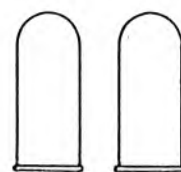
CARRETERA TALLADA Pareix que la nostra carretera ve com l'anell al dit per a fer-hi carreres de cotxes. ¿Seria tan mal de fer donar publicitat als dies i hores en que quedarà tancada la carretera?

BAR RESTAURANT
PLA DE SA SINIA

Servels de:
NOCES • COMUNIONS i "Banquetes"

CARRETERA DE PUIGPUNYENT - Km. 14 TELÉFONO 61 40 57

CAFETERIA-RESTAURANT
ES PONT

C/. Sa Travessia, 2 - T. 61 40 31
PUIGPUNYENT

II congrés internacional de la llengua catalana

Els organismes culturals del govern, els periòdics, els lletraberrits, pertot arreu es parla molt de la normalització llingüística, fins i tot s'ha organitzat després que han passat setze lustres del primer, un Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Però a vegades dona l'impressió que els que en parlen no saben com s'ha d'arribar a aqueixa normalització, ni per quins camins, i és que això no és fàcil, no!

En un país com el nostre, fa massa anys que tenim imposat un idioma - el de l'imperi dels Austries - que pràcticament no ha deixat surar, oficialment, la llengua en què els nostres pares ens varen mostrar a parlar i que empram en el llenguatge col·loquial i familiar, és a dir, sempre; i que tant estimam. Recordau que fins i tot varen fer traduir els topònims - i, com a mostra, el nom del nostre poble.

Pareix esser que només hi ha una solució per evitar que l'idioma que parlam acabi desapareixent dins l'anonimat i el no-res, i és la lluita per la normalització.

Quan l'ús d'una llengua és habitual en tots els aspectes de la comunicació oral i escrita, i no imposada no fruit d'una actitud de voluntarisme, es pot dir que viu en una situació de normalitat. Si és usada en el llenguatge col·loquial però no oficialment o literàriament llavors no és normal.

Tampoc serà normal l'ús de la llengua de les Balears si no es fa necessari per a tots aquells que viuen i treballen a les illes. I això s'ha d'entendre bé: No se tracta d'imposar res a ningú ni de ferir els drets ni la sensibilitat dels castellanoparlans, per exemple. L'adhesió al català ha d'ésser un acte de llibertat i de convicció, un esforç sincer i conscient, vist i agafat com un enriquiment personal i diria també per amor a la roqueta.

Meteorologia

Baix aquest rétol volem publicar amb certa freqüència unes dades meteorològiques que, en principi, no seran massa extenses per manca dels aparats adequats, però amb temps i palla d'ordi ja voreu quina cosa més maca sortirà. Els nostros aparats han informat lo que se segueix:

Dia 26 d'abril va ploure
35 l/m²

Dia 28 de maig va ploure
8 l/m²

Els dies més calurosos varen ésser el 13 i el 16 de maig, amb 31° a les 15h.

* Es talaiots *

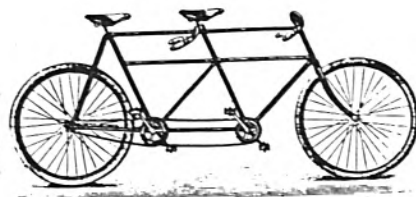
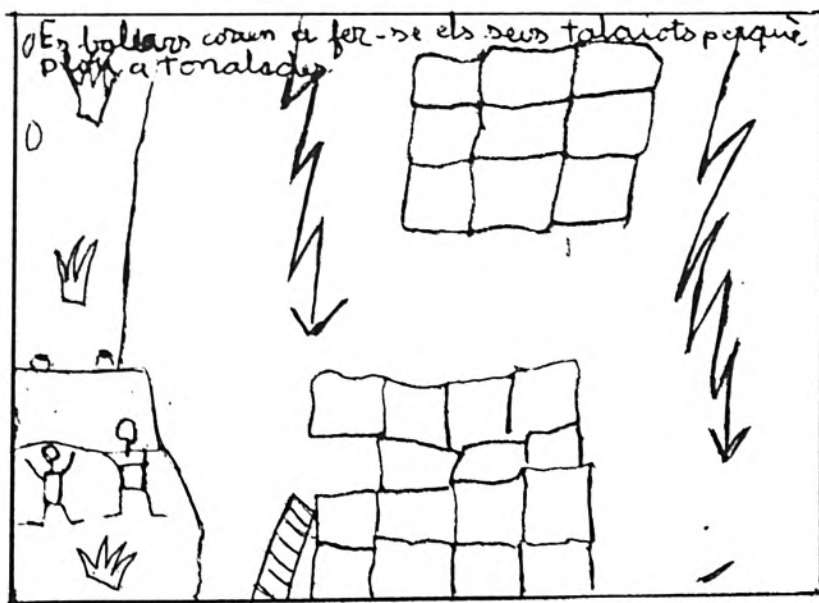
Es talaiots varen ser construïts pels homes de la prehistòria, fa devers 3.000 anys. Estan fets de pedres grosses i segures sense ciment ni fang.

Els empraven per protegir-se i defensar-se i per enterrar els morts.

Aquets homes menjaven carn, caçaven amb armes de pedra i bronze, se vestien amb pell d'animals.

Puigpunyent estava poblat pels baleàrics. Se troben en restes prehistòries a Son Serralta, Son Burguet, Son Puig, Son Fava i fins i tot dins el poble.

2^{on} 3er i 4^{art}
d'EGB.

CANÇONER POPULAR DE
MALLORCA
(RAFAEL GINARD BAUZA)

Miquel, Miquel, Miquelet,
sa teva al.lota t'enyora;
t'ha enviat un remellet
d'es jardí de Barcelona.
(Galilea)

SUSCRIVIU-VOS A
GALATZO

Adiós, ma enamorada.
¿En el cel me faràs lloc?
¿Te recordaràs un poc
d'es temps que t'he festejada?
(Puigpunyent)

entrevista

★★★★★★

Allà en la llunyania veig la figura de la meva pobra víctima, aquella a la qual vaig a marejar fent-li la meva condenada entrevista. Ella, morena, amb rissos, de nom Margalida Font, i que estudia al Institut Ramon Llull el curs de I de BUP: està lletgint un llibre de "Ciències Naturals", sense sebre el perill que l'amenaça: Jo.

Quan em veu es retgira i em mira sorpresa:

Hola! -diu amb veu innocent.

Hola! -responc jo amb tènica veu, però ja no la deix fugir. Aleshores, un caramull de preguntes comencen a sortir desmesuradament de la meua boca:

-Què opines tu de l'ensenyament a l'institut de Palma?

-Sí, està bé.

-Quan vares arribar a l'Institut, quina va ésser la teua primera impressió?

-Era un lloc antic i gran.

-En relació amb el col·legi de Puigpunyent, quina diferència trobes que hi ha?

-Aquí l'ensenyament és molt més difícil

-¿Quins són per tu els inconvenients de estudiar a Palma?

-Que a migdia no puc anar a dinar a casa meua.

-¿Faries alguna queixa contra l'horari de l'autocar? Exigiries que passassin un horari més ample?

-Sí que ho exigiria: almenys hi hauria d'haver un autobús a migdia i un altre a les tres de l'horabaixa.

-Ja per acabar m'agradaria demanar-te què opines d'aquesta entrevista?

-No sé per què serveix.

Bé, moltes gràcies per aguantar-me i adéu.

Quan dic aquestes paraules, la víctima

fa un sospir, i s'alegra de poder-se veure lliure de mi i de la meua entrevista.

Maria Magdalena Monjo

DISPARS DE CAÇADORS...

DISPARS de caçadors sobtant la tarda clara!
Vet aquí que l'estiu —un altre estiu— és mort.
Floriren lli i espígol; el bruc és rosa encara.
S'han esgroguit els oms de cara al nord.

I aquesta nit, igual que un somni jove,
el primer fred de l'any, tot blau, ha descendit.
I fresc, altra vegada, com una gresa tova,
el meu ésser s'aviva, ben arraulit al llit.

* *

Com cada any repeteix iguals miracles!
Avui el cel serà més alt, més voladís.
Un aire, fatigat de tan verds espectacles,
escamparà un or tènue, activament feliç,

i els llibres tan llegits, la vella confiança
seran verges i dolços com els bons moscatells
que es mengen cap al tard i ens omplen d'esperança
com si ni el món ni els homes fossin un any més vells.

MARIUS TORRES

BAR RESTAURANT

S'unic

SERVEI DE BEGUES I MENJARS

PALMA C/ Alferes Oleza Gual, 85

BASQUET FEMENÍ SEGONA DIVISIÓ.

Dia 18.05.86

PUIGPUNYENT = 55

XALOC = 41

Alineacions: Francesca Morey, Carolina Horrach, Margalida Horrach, -- Lluçia Palmer, Margalida Sureda, i Antonia Martorell.

Comentari: Partit jugat a bon ritme, malgrat la calor. Cal dir que des del principi, l'equip local va dominar, amb pasades de bon joc i jugades de contraatac que el Xaloc no pogué aturar.

El Puigpunyent realitzà un partit prou acceptable en el seu conjunt, destacant A. Martorell amb 30 punts

BASQUET FEMENÍ PRE-INFANTILS.

CONSOLACIÓ EIVISSA = 57

PUIGPUNYENT = 54

Dia 10.05.86

Alineacions: M. Alomar, M. Ripoll, E. Palmer, M. Morell, T. Morell, A. Morell, M. Ramón i M. Marquès.

Comentari: Partit amistós entre el 1er. classificat d'Eivissa i el Puigpunyent, según de Mallorca, jugat al Pabelló de Sant Josep de Palma.

El Puigpunyent que des de el minut 9 de la 2ª part va jugar tan sols amb 4 jugadores, degut a les expulsions per faltes personals, plantà cara i li posà les coses difícils a l'equip local. Si el partit, dura uns minuts més, el Puigpunyent casi guanya, per que jugaba bastant bé i s'anaba atracant perillosament al marcador.

Sense cap dubte, M. Ripoll va ésser la gran "estrella" del partit, amb 33 punts.

FUTBOL

Dia 11.05.86

PUIGPUNYENT 2

CALA D'OR 1

Alineacions:

Puigpunyent: Martorell II, Pallarés Morey, Marquès, Suau, Sanoza, Vert, Ramón, Martorell I, Adrover i Cano.

Canvis: Al minut 55, Grau per Marquès i al minut 80 Capó per Ramón. Cala D'Or: Sorell, Molina, Pons, Barceló, Zamorano, Veny, Mates, Calado, Vicens, Roa i Ruiz.

Arbit: Senyor Bernat Cabrer González amb una actuació correcta.

Gols

0-1 minut 7, centre d l'esquerra i remat de cap del número 7 del Cala D'Or, Mates.

1-1 minut 15, jugada de tota la davantera local i remat final de Martorell I.

2-1 minut 80, gran jugada entre en Vert i N'Adrover rematant aquest darrer.

Comentari: El Cala D'Or va venir a reafirmar la seva condició de lider però l'equip local amb un horabaixa inspirat i fent un futbol ràpid i efectiu el va doblegar guanyant-li per el tanteig conegut.

En quant a jugadors destacats cal anomenar la feina en conjunt, també la de la defensiva i en particular la del porter local Martorell II, que amb un parell d'aturades força bones va ésser una peça clau per la victòria del Puigpunyent.

Ses nostres. Possessions

Una de les més anomenades alqueries del terme de Puigpunyent és Son Forteza, no sols per l'amplària dels seus boscos, la fertilitat de les seves marjades, la grandària sinyorívola del seu casal, sinó, sobretot per la seva riquesa d'aigua. En el famós Salt de Son Forteza, potser el més bell i suggestiu indret de tota Mallorca, hi neix el torrent de Sa Riera, quasi un riu, puix que corre ininterrompudament al llarg de deu mesos cada any.

Son Forteza, una vegada establert Son Nét, és la possessió més extensa de tot el terme puigpunyentí. Passa de les 800 quarterades i confronta per la part de tramuntana amb Son Ajaume, Sa Campaneta, Son Balaguer, Son Fortuny i Planísia; per la banda del migjorn amb Son Bru; per la part de llevant amb Son Noguera, Son Noguereta i establerts de Son Puig, i per la banda de ponent amb l'antiga alqueria de Son Nét. Arriba fins el capdamunt del Puig de Galatzó, on, segons la tradició, hi ha una penya plana, com si diguessen una taula, a l'entorn de la qual, cada estiu, hi dinaven, asseguts cadascun dins els seus propi terreny, els quatre senyors de les alqueries de Galatzó, Son Nét, Son Forteza i Son Fortuny.

El conreu de Son Forteza és estat al llarg dels segles el propi de les gran alqueries muntanyenques: Explotació forestal dels seus immensos pinars; la treta del carbó d'alzina dels seus grans boscos, mesells de sitges per tot arreu; l'oli de les trullades de la tafona aprofitant el fruit sucós de les milenàries oliveres de les marjades; la collita de les garroves dels nombrosos garrovers dels comellars; i el bestiar orat - porcs i ovelles i fins i tot cabres salvatges - a l'loure per tots els indrets de l'alqueria. També l'hortalissa i la fruita de l'hort, regat aprofitant la riquesa d'aigua del Salt.

La grandària de l'alqueria superava la capacitat de conreu per un sol "amo". Per això, des de sempre, talment passa amb altres gran possessions, ha estat dividida en quatre parts, cadascuna a càrrec d'un conrador distint: Son Forteza, Sa Cova, Es Grau i Sa Muntanya. Cadascuna d'aquestes parts conserva la casa del respectiu "amo" i les corresponents dependències pròpies d'una finca rústica.

Abans del canvi socio-econòmic esdevingut aquests quaranta anys, hi habitava a Son Forteza, pel seu conreu, de forma permanent més de vint persones, sense comptar els llenyaters, els carbo-ners, i les collidores i traginers amb temps d'oliva i de garroves.

S
O
N

forteza

A Son Forteza hi ha el Puig de Na Fàtima amb la suggestiva llegenda de la princesa mora i del seu tresor. i fins a principi d'aquest segle hi hagué una hermita flairosa de silencis i d'oracions. Les Cases són grandioses, solemnes i senyorívoles. La Casa dels "amos" és antiquíssima - potser del segle XIV -; la Casa dels Senyors és del segle XVII, amb reformes posteriors. Sobre el portal de la clastra, altiu, el blasó dels Mir.

La finca - el seu nom ho indica - fou propietat de la il·lustre família dels Forteses o Saforteses. A principis del segle XVII va adquirir-la el riquíssim mercader Joan Mir, ennoblit l'any 1630, el qual sols tengué una filla, la Senyora Onofra Mir i Morrelles que va casar-se l'any 1657 amb el cavaller Don Príam de Villalonga i Brondo, i des de llavors, al llarg de més de tres-cents anys ha anat passant de pares a fills dins la nobilíssima família coneguda pel llinatge de Villalonga-Mir. L'actual Senyor n'és Don Felip de Villalonga-Mir i Fuster de Puigdorfila.